

Jarní exkurze do světa vědy aneb Posviťte si na vědu!

Tisková zpráva

Praha 4. 5. 2015

Jarní exkurze do světa vědy opět pořádají vybraná pracoviště Akademie věd ČR po celé republice. Konají se od pondělí 4. května do úterý 30. června 2015 v Praze, Středočeském, Jihočeském a Libereckém kraji, na Vysočině, v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Vstup na veškerý program je zdarma!

V hlavním městě Praze se zájemci mohou podívat do Ústavu fyziky plazmatu, vydat na cestu do minulosti s pracovníkem Historického ústavu AV ČR po smíchovském hřbitově Malvazinky, odhalit tajemství starých rukopisů s knihovníky z Knihovny AV ČR, seznámit s krásami neorenesanční budovy Akademie věd na Národní třídě, zažít dobrodružnou geologickou výpravu s odborníky Geologického ústavu AV ČR aj.

Astronomický ústav v Ondřejově u Prahy připravil na dny 22.–24. 5. 2015 pestrý program pro jednotlivé návštěvníky i rodiny s dětmi, jehož součástí je večerní pozorování oblohy, přednášky a letos nově také výstava drobného domácího zvířectva. V Jizerské oblasti tmavé oblohy se v polovině května můžete společně s astronomy vypravit za poznáním naší nejbližší hvězdy a noční oblohy.

V Brně, Moravskoslezském kraji a na Vysočině mohou zájemci navštívit Centrum výzkumu globální změny nebo se vypravit na exkurze do terénu, aby společně s vědci zkoumali dopady očekávané změny klimatu na metabolismus rostlin či se dozvěděli, jaký vliv má zvýšená koncentrace oxidu uhličitého na potravinářské obilí. Pracovníci brněnského Archeologického ústavu jim umožní, aby si vyzkoušeli některé z postupů práce archeologa či si prohlédli jejich pracovní zázemí.

Pracovníci Botanického ústavu v Třeboni provedou návštěvníky největší sbírkou vodních a mokřadních rostlin v Evropě. Seznámí je s více než 400 druhy rostlin, typickými pro české řeky, rybníky, tůně a rašeliniště a také s místní specialitou – sbírkou všech tuzemských druhů masožravých rostlin.

Součástí Jarních exkurzí do světa vědy jsou i výstavy. Přímo v budově Akademie věd na Národní třídě se konají hned tři – Na prahu svobody. Vítězství 1945 a Protektorát a jeho konec přibližují klíčové okamžiky našich novodobých dějin. Výstava Světlo je život při příležitosti Mezinárodního roku světla připomene významnou roli světla a optických technologií v každodenním životě.

Podrobný program naleznete níže nebo na www.tydenvedy.cz

Obrazové materiály včetně plakátu si můžete stáhnout na následujícím odkazu:

<http://www.uschovna.cz/zasilka/FAFUSPFZBN738HX8-9VH>

Kontakt pro média: Mgr. Markéta Josková

tel.: 221 403 274

GSM: 603 500 861

e-mail: joskova@ssc.cas.cz

Exkurze nabízejí tyto vědecké ústavy a další pracoviště:

Knihovna AV ČR

Exkurze: 4.–8. 5. 2015, 8:30–11:00

Staré tisky a rukopisy: 20. 5. 2015

Místo konání: 1. Národní 3, Praha 1

2. Jenštejn u Prahy, 9. května 26

Exkurze

V průběhu exkurze ve studovně Knihovny AV ČR budete mít příležitost poslechnout si vyprávění o tom, pro koho byla postavena a kým byla vyzdobena neorenesanční budova, ve které se v současné době nachází sídlo Akademie věd ČR a studovna KNAV. Seznámíte se také se službami, které Knihovna AV ČR poskytuje.

Pozn.: délka exkurze 30–45 minut

Staré tisky a rukopisy ve sbírce Knihovny AV ČR

Jaký je rozdíl mezi vzácnými historickými rukopisy a starými tisky? Jaká je nejstarší a jaká nejvzácnější kniha ve fondu Knihovny Akademie věd? Kolik tiskáren působilo v rudolfínské Praze a jak rozsáhlé byly tehdejší knihovny? Exkurze umožní nahlédnout za pomoci pracovníků Knihovědného oddělení a jejich odborného výkladu do křehkého světa knih vydaných v dobách dávno minulých.

Pozn.: Exkurze se budou konat v Oválné studovně KNAV (vstup přes hlavní studovnu).

Délka exkurze: 1 hodina. Maximální kapacita: 15 osob

Během exkurze v Digitalizačním centru Knihovny AV ČR Vám jeho pracovníci představí celé digitalizační workflow, obsahující:

1. skenery, jejich parametry, parametry skenování
2. archivace naskenovaných materiálů
3. grafické zpracování naskenovaných materiálů
4. metadatový popis (bibliografické záznamy, technická, administrativní a popisná metadata)
5. zpřístupnění v systému Kramerius

Pozn.: délka exkurze 30 minut

Geologický ústav, AV ČR, v. v. i.

4. 5. – 14. 6. 2015

Místo konání: Praha anebo vybraný region

Středočeského kraje

Po předchozí ústní domluvě a s ohledem na počet účastníků Geologický ústav AV ČR nabízí školním kolektivům terénní geologickou exkurzi vybraným regionem středních Čech, po Praze, případně i v dalších regionech podle konkrétního zájmu veřejnosti, studentů a pedagogů.

Botanický ústav AV ČR, v. v. i.

13. 5. 2015, 9:00–12:00 (Průhonice)

28. 5. 2015, 8:00–18:00 (Třeboň)

Místo konání: 1. Zámek 1, Průhonice
2. Dukelská 135, Třeboň

Průhonice

Připravili jsme pro vás přednášku na téma rostlinné invaze spojenou s exkurzí v Průhonickém parku, který spravuje Botanický ústav AV ČR, v. v. i. Program pořádáme v rámci výstavy *Botanické příběhy. Svět rostlin od poznání k využití*, která je součástí oslav 125 let od založení České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (ČAVU), předchůdkyně dnešní Akademie věd České republiky.

Třeboň

Během exkurze vás pracovníci ústavu provedou malou třeboňskou botanickou zahradou. Má sice jen 0,4 ha, ale nenechte se zmást. Obsahuje největší sbírku vodních a mokřadních rostlin v Evropě. Seznámíte se s více než 400 druhy rostlin typickými pro naše řeky, rybníky, tůně a rašeliniště a přitom zůstanete v suchu. Rádi vám ukážeme naši specialitu – sbírku všech našich druhů masožravých rostlin. Prohlédnete si záchranné kultivace více než 30 ohrožených druhů, které se využívají k posílení přírodních populací. Na vlastní oči uvidíte rostliny, jež se v ČR vyskytují už jen v jedné nebo několika málo posledních lokalitách.

Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.

13. 5. 2015, 9:00–16:00

Místo konání: Rozvojová 263, Praha 6

Během dne otevřených dveří v Ústavu experimentální botaniky AV ČR si budete moci prohlédnout laboratoře s moderními přístroji či poznat způsob pěstování rostlin ve skle. Zvědaví budou mít příležitost si také něco vyzkoušet.

Program se pořádá v rámci výstavy *Botanické příběhy. Svět rostlin od poznání k využití*, která je součástí oslav 125 let od založení České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (ČAVU), předchůdkyně dnešní Akademie věd České republiky.

Historický ústav AV ČR, v. v. i.

16. 5. 2015, 14:00

Místo konání: Hřbitov Malvazinky, Smíchov

Historický ústav AV ČR pro vás připravil pokračování úspěšného programu „Historie psaná hřbitovem“. Tentokrát se s RNDr. Jiřím Martínkem, Ph.D., můžete vydat na komentovanou prohlídku smíchovského hřbitova Malvazinky.

Jako místo posledního odpočinku mnoha významných politických i uměleckých osobností českého národa, mezi nimiž prezident Antonín Novotný, spisovatel Jakub Arbes, Ondřej Sekora či Ladislav Klíma, undergroundového hudebníka kapely The Plastic People of the Universe Milana Hlavsy či herce a sochaře Ference Futuristy, nabídne nevšední pohled na naši historii.

Pozn.: Trasa exkurze bude upřesněna podle zájmu účastníků a potrvá asi 1–2 hodiny.
Sraz účastníků exkurze v 14:00 u hlavní brány.

Geofyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

Exkurze: konkrétní termín dle domluvy, 9:00–12:00

Přednášky: 21. 5., 28. 5. a 4. 6. 2015, vždy od 16:00

Místo konání: Boční II/1401, Praha 4

Exkurze

Exkurze jsme připravili pro žáky a studenty základních a středních škol od prvního stupně po maturitní ročníky. Během jednoho dopoledne absolvujete postupně dvě přednášky s bohatým obrazovým doprovodem a navštívíte dvě z našich laboratoří.

Naše nabídka sestává ze čtyř bloků:

- přednáška o principech deskové tektoniky, moderní univerzální geologické hypotézy, která objasňuje vznik a vývoj geologických struktur a reliéfu zemského povrchu;
- přednáška o příčinách sopečné a zemětřesné činnosti;
- laboratorní pokusy demonstrující erupci sopky, vznik sopečné kaldery, odplyňování magmatu – činnost, která vyvolává výbuchy sopek, formování tzv. písečného vulkánu; na vlastní oči uvidíte procesy, které jinak probíhají miliony let skryté pod zemským povrchem;
- ukázka principů mikroskopie v geologii a jejího využití při průzkumu hornin a jednotlivých minerálů.

Pokud nebudete tímto programem ještě vyčerpani, můžeme vám navíc nabídnout návštěvu geoparku v areálu našeho ústavu s komentovanou prohlídkou.

Přednášky

Cyklus přednášek k tématu Výzkum ve vědách o Zemi s použitím vrtných technologií v rámci projektu Spořilovské expedice:

21. 5., 16:00 Ulrich Harms (GFZ Potsdam)

Natural Hazards: Scientific Drilling sheds new light on active faults, volcanoes and continental dynamics

28. 5., 16:00 Antonín Tým, Hana Jiráková, Bedřich Mlčoch, Jan Šafanda (1. litoměřická geotermální a.s.; Geomedia, s.r.o.; ČGS; GFÚ)

4. 6., 16:00 David Uličný, Stanislav Čech, Jiří Laurin a kol. (GFÚ, ČGS)

Astronomický ústav AV ČR, v. v. i.

16. 5. 2015, 13:00–24:00 (Jizerka)

22.–24. 5. 2015, 9:00–17:00 (Ondřejov)

Místo konání: Jizerka

Místo konání: Fričova 298, Ondřejov (Observatoř Astronomického ústavu AV ČR)

Ondřejov

Budou přístupná pracoviště observatoře a také historické kopule původní hvězdárny.

Těšit se můžete též na přednášky, večerní pozorování, výstavu fotografií, děti na svůj

program. Letos spolu s výstavou drobného zvířectva na hřišti u hvězdárny – v sobotu a neděli.

Místní hasiči zajistí občerstvení u parkoviště, opět v sobotu a neděli.

Jizerka

Exkurze za poznáním naší nejbližší hvězdy a za noční oblohou. V průběhu dne a večera budete mít možnost shlédnout populárně-vědecké přednášky, přehlídku amatérské astronomické techniky a v případě jasného počasí pozorovat Slunce, planety i hvězdy a objekty vzdáleného vesmíru instalovanými dalekohledy s odborným výkladem.

13:00 začátek pozorování Slunce (fotosféra, chromosféra), probíhá až do západu Slunce

13:00 Bc. Petr Horálek – Od citrónů na Zélandu pod Evropskou jižní observatoř
Cestopisné vyprávění o místech, kam se člověk často nedostane a kde v noci vládne stále ještě černočerná obloha.

Uvidíte jedny z nejkrásnějších fotografií hvězdné oblohy na světě.

15:00 Mgr. Martin Gembec – Krásy letní oblohy (interaktivní beseda pro celou rodinu).

16:00 Mgr. Pavel Gabzdyl – Vše, co jsme věděli o Měsíci, je jinak

Pracovník Hvězdárny a planetária v Brně Pavel Gabzdyl se specializuje na naše nejbližší těleso a má k němu i osobní vztah. Proto je jeho přednáška svými zajímavostmi doslova strhující.

14:30 Petr Scheirich – Historie navigace

Jestli jste nikdy neviděli námořního důstojníka v uniformě a neslyšeli o navigaci jednoduchými prostředky, pak nesmíte chybět. Protože astronom Petr Scheirich se plaví na české plachetnici La Grace a je zde navigačním důstojníkem.

V objektu Sklárný bude instalována **výstava astronomických fotografií** pořízených členy Klubu astronomů Liberecká a expozice astronomické techniky.

Pozn.: Večerní pozorování za jasného počasí. Začínáme se soumrakem a končíme, až úplně všichni zájemci odejdou.

Ústav fyziky plazmatu AV ČR, v. v. i.

28. 5. 2015 (konkrétní čas po dohodě s vybraným oddělením)

Místo konání: **1. Za Slovankou 3, Praha 8**

2. Sobotecká 1660, Turnov

Při exkurzích, které pro vás připravili pracovníci z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, v. v. i., můžete navštívit následující tři odborná pracoviště:

Tokamak COMPASS slouží pro výzkum fyziky vysokoteplotního plazmatu a nabízí řešení energetického nedostatku nedaleké budoucnosti. Vyrábí energii na stejném principu jako zařízení ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor), které budují EU, Japonsko, Čína, Jižní Korea, Indie, Rusko a USA. Jde o nejdražší vědecko-technický pozemský projekt. Tokamak COMPASS, který byl vyroben v Anglii a zdokonalen v Praze, je 10x menší než ITER.

Badatelské centrum PALS (společná laboratoř Ústavu fyziky plazmatu a Fyzikálního ústavu – *Oddělení laserového plazmatu*) je jedním z největších evropských laserových systémů s unikátními terčíkovými komorami. Zinkový rentgenový laser patří k nejjasnějším pozemským zdrojům měkkého rentgenového záření.

Centrum TOPEC Hlavním cílem Regionálního centra speciální optiky a optoelektronických systémů je výzkum a vývoj v oblasti asférické a tzv. free form optiky, přesného měření a následný přenos do průmyslové praxe.

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

5.–6. 6. 2015

Místo konání: Detašované pracoviště Archeologického ústavu AV ČR,
Brno, Rudé armády 17, Dolní Dunajovice

Při prohlídce areálu detašovaného pracoviště v Dolních Dunajovicích se při výkladu dovíte, jak vypadá archeologický výzkum a následné zpracování nálezů. Budete mít příležitost vyzkoušet si některé z postupů práce archeologa.

Pátek 5. 6. 2015

8:00–14:00 školní exkurze

16:00–19:00 Diskuzní setkání s archeology.

Diskusní setkání bude věnováno všem zájemcům o historii a archeologické památky. Volná diskuse je otevřena tématům, která zajímají veřejnost, prostor bude věnován též problémům, které vznikají, když archeologické nálezy objeví amatérští hledači.

Sobota 6. 6. 2015

10:00–14:00 Dveře archeologického pracoviště budou otevřeny veřejnosti, aby si zájemci mohli s archeology prohlédnout jejich zázemí a také si vyzkoušet některé činnosti.

10:00 a 13:00 Promítání prezentace s výkladem archeologa o postupech při archeologickém výzkumu, jeho následném zpracování a dosavadních výsledcích pracoviště.

Centrum výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.

Místo konání:

1. Bílý kříž: 21. 5., 4. 6. a 18.–19. 6. 2015

2. Domanínec, Bystřice nad Pernštejnem: Konkrétní termín po domluvě.

3. Bělidla 986/4a, Brno: Konkrétní termín po domluvě.

Zvyšující se koncentrace CO₂ ovlivňuje produkci rostlin. Je vůbec možné předpovědět, jak se rostliny budou chovat v budoucnosti? Abychom našli odpověď, zkoumáme rostliny ve speciálních růstových komorách v prostředí, jaké bude panovat zhruba za 100 let. Pokud se chcete dozvědět, jak se bude dařit rostlinám v budoucím klimatu, navštivte jedno z pracovišť Centra výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.

Experimentální ekologické pracoviště Bílý kříž (EEP)

Chcete se dozvědět jaký vliv má vegetace a půda na toky oxidu uhličitého? Může být v ovzduší nedostatek kyslíku? Jak vidíme, cítíme a měříme záření ve dne i v noci?

Experimentální stanice prof. Lubomíra Nátra

Chcete se dozvědět, jaký má vliv zvýšená koncentrace oxidu uhličitého na potravinářské obilí? Zajímá vás, jak navozujeme podmínky očekávané koncentrace CO₂ na konci století? Navozujeme také krátkodobé období sucha v průběhu vegetace; zajímá vás jak? Sledujeme UV záření, chcete vědět jak?

Pavilon prof. Paula G. Jarvise

V nově vybudovaném pavilonu uvidíte 10 velkých tzv. walk-in komor, které dovedou

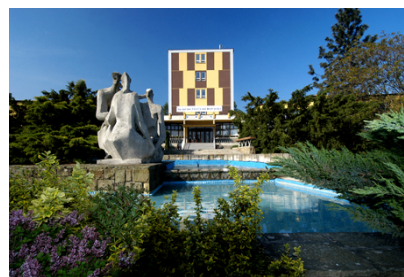
například navozovat teploty jeden stupeň pod bodem mrazu a samostatně řídit dopadající záření v pásmech UV, modré, zelené, červené a blízké infračervené a také regulace množství oxidu uhličitého v atmosféře.

Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

20. 5. 2015, 9:00–15:00

Místo konání: Vídeňská 1083, Praha 4

Úvodní expozice o historii a současnosti Mikrobiologického ústavu, prohlídka vybraných laboratoří.

Navštívit můžete také výstavy nebo projekci filmu:

Výstava Protektorát a jeho konec

5. 5. – 4. 6. 2015, 9:00–19:00

Místo konání: Národní 3, Praha 1

Výstava přibližuje všední i dramatické okamžiky státního útvaru, nazvaného Protektorát Čechy a Morava, včetně oblasti říšské župy Sudety. Všimá si jak obecně známých událostí, tak situací a dějů, které zatím historické bádání opatrně obchází, jako například konfidentství nebo transportů smrti.

Výstava Na prahu svobody. Vítězství 1945

5. 5. – 4. 6. 2015, 9:00–19:00

Místo konání: Národní 3, Praha 1

Konec druhé světové války naplnil občany Československa očekáváním příchodu osvoboditelů. Vystupňování teroru vojsk Velkoněmecké říše spojené s nebývalou krutostí hroučícího se nacistického režimu současně podnítil boj tisíců mužů a žen, kteří v rámci ozbrojených jednotek, ale i spontánně bránili často jen holýma rukama svoji vlast. Jejich odhodlání zůstává uchováno v paměti očitých svědků a je zhmotněno v tisících pomníků padlých po celé zemi.

Výstava představuje deset chronologicky uspořádaných témat, která postihují klíčové okamžiky vojenského, politického a společenského života posledních týdnů války a prvních týdnů míru na území Československé republiky. Politická jednání na zahraniční i domácí úrovni, osvobozovací boje, bombardování, Květnové povstání českého lidu, kapitulace a potrestání viníků tvoří mozaiku osvobození a obnovy Československé republiky na jaře 1945. Faktografický přehled problematiky doplňuje přibližně sto padesát dobových fotografií a tři desítky výpovědí svědků tehdejších událostí. Ve výstavním sále lze rovněž zhlédnout dobové předměty – dochované důkazy...

Výstava Světlo je život

11. 6. – 2. 7. 2015, 9:00–17:00

Místo konání: Národní 3, Praha 1

Letošní rok Organizace spojených národů oficiálně vyhlásila Mezinárodním rokem světla a technologií založených na světle, aby občanům celého světa připomněla významnou roli světla a optických technologií v jejich každodenním životě a při budoucím rozvoji společnosti.

Mezi mnoho dalších aktivit, které se k této události vážou, patří i výstava s názvem „Světlo je život“. Účastníci se budou moci jejím prostřednictvím seznámit s projektem Mezinárodního roku světla, využitím světelných technologií, prací vybraných ústavů AV ČR či nevšedními technologiemi, jako je například obrazovka s technologií Ambientlight, která přenese obraz i na stěnu. Posterovou a panelovou výstavu doplní zajímavé exponáty či promítání videí.

Promítání dokumentu Pohyby

4. 6. 2015, 10:00

Místo konání: Kino Ponrepo Bartolomějská 11, Praha 1

Daleko za polární kruh, až na arktický sever se každoročně vydává skupina českých geologů z Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR. Jejich cílem je Hornsund. Nejjižnější zátoka ostrova Západní Špicberky, kde vědci už 6 let pomocí unikátního přístroje pravidelně monitorují pohyby země a mapují dosud neprozkoumaný terén, který byl dříve hluboko pod ledem. Na svou poslední expedici za polární kruh se badatelé Josef, Honza, Filip a Miloš rozhodli přizvat i dva filmaře. Uprostřed nádherné i drsné přírody Špicberských ostrovů, v přívětivém a milém zázemí polské polární stanice tak vznikl pozoruhodný materiál, který divákovi nabídne blízký vhled do nitra české polární expedice a lidský pohled na vědce samotné.

Pozn.: Po promítání následuje beseda s pracovníky z Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i.: RNDr. Josefem Stemberkem, CSc., RNDr. Filipem Hartvichem, Ph.D., a Mgr. Janem Blahůtem, Ph.D.

Promítání vítězného filmu festivalu AFO 2015

15. 6. 2015, 10:00

Místo konání: Kino Ponrepo Bartolomějská 11, Praha 1

Academia Film Olomouc (zkráceně též AFO) je mezinárodní festival populárně-vědeckého a dokumentárního filmu, který se každým rokem v dubnu koná na půdě Univerzity Palackého v Olomouci. Festival mapuje vědecké a vzdělávací dokumentární snímky z oblasti přírodních, humanitních i sociálně-vědních oborů, naučné pořady domácích i zahraničních televizních produkcí (BBC, Discovery) a aktuální vědecké, umělecké a technické postupy.

Do festivalových soutěžních sekcí každoročně přihlašují dokumentární filmy a televizní pořady tak renomované stanice jako **BBC**, **Discovery Channel** nebo **National Geographic**. Mimo tradiční soutěže o nejlepší český a světový populárně-vědecký film dramaturgie každoročně volí několik sledovaných i opomíjených témat, jež se divákům během festivalu snaží přiblížit v rámci ucelených sekcí.

Můžete se těšit na vítězný snímek letošního ročníku společně s úvodním slovem zástupce realizačního týmu festivalu AFO.

Pozn.: Délka programu bude cca 1,5 hodiny (v závislosti na délce vítězného snímku).

